

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з
навчальної роботи

Костянтин БОРАК

« ____ » _____ 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З
ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ**

«ЛІСОВІДТВОРЕННЯ ТА ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ»

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

Освітня програма зі спеціальності: 205 «Лісове господарство»

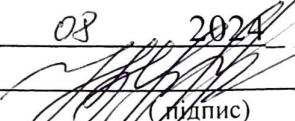
Освітній ступінь: « бакалавр»

Відділення: «Агрономія»

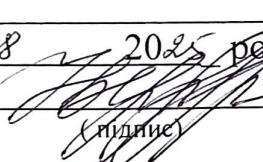
Мова навчання: Українська

Робоча програма навчальної практики з освітньої компоненти «Лісовідтворення та лісові культури» для студентів
галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність: 205 «Лісове господарство»
Розробник: Алла РОМАНЮК, викладач вищої категорії, викладач-методист
Житомирського агротехнічного фахового коледжу

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри агрономії та лісового господарства

Протокол від «26» 08 2024 року № 1
Завідувач кафедри Наталія ЦУМАН
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри

Протокол від «24» 08 2025 року № 1
Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри

Протокол від « » 20 року №
Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри

Протокол від « » 20 року №
Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри

Протокол від « » 20 року №
Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної практики з освітньої компоненти

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітньої компоненти	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,0	Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»		
	Спеціальність: 205 «Лісове господарство_»		
Загальна кількість годин – 90	Освітній ступінь: «бакалавр»	Рік підготовки	
		3-й	-
		Семестр	
		5-й	-
		Лекції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		60 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
30 год.	-		
Вид контролю: <u>Поточний – написання та захист звіту;</u> <u>Підсумковий – залік.</u>			

2. Мета та завдання навчальної практики з освітньої компоненти

Мета навчальної практики полягає у набутті здобувачами освіти практичних навичок щодо вирощування садивного матеріалу деревних рослин та його використання для створення лісових насаджень; методики дослідження лісокультурних об'єктів; технічного приймання лісокультурних робіт і природного поновлення; інвентаризації лісових культур та оцінювання їх якості, догляду за лісовими культурами, переведення лісових культур у категорію лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю.

Завдання навчальної практики є освоєння методів вирощування лісового, декоративного і плодового садивного матеріалу різних видів; методики інвентаризації садивного матеріалу в лісовому розсаднику; обстеження та дослідження типових ділянок лісових культур, визначення їх приживлюваності або збереженості, стану та біометричних показників росту.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувачі освіти повинні

знати: основи технології проєктування, створення і вирощування штучних насаджень; способи створення лісових культур та умови їх застосування; особливості створення лісових культур з участю інтродуцентів; методи реконструкції малоцінних насаджень лісокультурними засобами; способи догляду за культурами, їх види та значення; лісокультурну документацію; охорону праці та техніку безпеки під час створення та вирощування лісових культур;

уміти: здійснювати технічне приймання, облік та оцінку якості лісокультурних об'єктів та природного поновлення; проводити інвентаризацію лісових культур і плантацій, а також атестацію незімкнутих лісових культур; переводити лісові культури та площі із природним поновленням у вкриті ліськовою рослинністю землі; заповнювати лісокультурну документацію, в т.ч. книгу обліку лісокультурних об'єктів та звіт про проведення лісокультурних робіт.

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. (ЗК4)
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу(ЗК6)
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. (ЗК7)
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. (ЗК8)
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. (ЗК9)
- Навички здійснення безпечної діяльності. (ЗК11)
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. (ЗК12)

Фахові компетентності (ФК):

- Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства. (ФК1)
- Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження. (ФК2)
- Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання. (ФК3)
- Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на

- основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів. (ФК4)
- Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду. (ФК5)
  - Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання. (ФК6)
  - Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію. (ФК7)
  - Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи. (ФК9)
  - Здатність організувати роботу малих колективів виконавців. (ФК10)
  - Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів. (ФК11)

Програмні результати навчання (РН):

- Прагнути до самоорганізації та самоосвіти. (РН2)
- Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію. (РН3)
- Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності. (РН5)
- Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей. (РН6)
- Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази. (РН10)
- Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки. (РН11)
- Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог. (РН12)
- Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва. (РН15)
- Оцінювати вплив кліматичних змін і антропогенних чинників на стійкість лісових насаджень Полісся та планувати заходи з відновлення лісів на порушених територіях (після пожеж, рубок, військових дій). (РН 17)

Місце навчальної практики з освітньої компоненти в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Ботаніка	Лісове насінництво і селекція
Фізіологія рослин	Лісознавство
Радіобіологія	Дендрологія
Екологія лісу	Лісівництво

Критерії оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень студентів за всіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним* та *підсумковим* контролюми.

Для оцінювання навчальних досягнень студента впродовж семестру застосовується 4-бальна шкала з дисциплін освітньо-професійної підготовки молодшого бакалавра. Після проведення підсумкового контролю результати переводяться у 100-бальну шкалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань, вмінь, компетентностей студентів з навчальної практики

Бали	Критерії оцінювання
A «Відмінно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі,

	<p>відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.</p>
<p>В С «Добре»</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.</p>
<p>Д Е «Задовільно»</p>	<p>Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні</p>

	теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
F FX «Незадовільно»	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

Критерії оцінювання екзаменів (диференційованих заліків)

Оцінка **A «відмінно»** (90-100 балів) виставляється студенту, який повністю оволодів програмним матеріалом, точно й повно виконав практичні завдання; виявив творчу самостійність, знання спеціальної літератури, тверді переконання та вміння їх захищати, високу комунікативну культуру, уміння робити практичні висновки; на семінарських, лабораторних, практичних заняттях показав достатній рівень розвитку умінь і навичок точного застосування знань.

Оцінка **B C «добре»** (74-89 балів) виставляється за тих же умов. Відмінність у знаннях студента полягає в дещо обмеженому й звуженому прояві тих же якостей, які слугують критерієм відмінної оцінки – творча самостійність, знання літератури тощо. Але вже немає тієї свободи викладу матеріалу, як у першому випадку, можуть допускатися окремі помилки, що легко виправляються самим студентом під час бесіди.

Оцінка **D E «задовільно»** (60-73 балів) виставляється за повне знання програми та за виконання завдань. У цьому випадку студент може й не виявити самостійності суджень. Відчувається, що він дещо просто «завчив», однак навчальний матеріал він загалом знає. Має певне уявлення про вимоги практики, може знайти нові приклади або умови застосування знань на практиці. Знає літературу, але, можливо, не всю і не може дати достатньої критичної оцінки.

Володіє необхідними вміннями. Можливі недоліки в аспекті комунікативної культури.

Оцінка **F FX «незадовільно»** (1-59 балів) виставляється, якщо студент не має повних знань. Завдання не виконані або виконані невірно. Уміннями й навичками студент не володіє. Навчальної літератури зовсім не знає.

Засоби оцінювання: захист звітів, залік.

3. Тематичний план

№ з/п	Назви розділів і тем	Кількість годин							
		денна форма							
		усього	у тому числі					Навчально-метод. література	Засоби діагностики
			л	п	ла б	ін д	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
5 семестр									
1	Тема 1. Технічне приймання лісокультурних робіт	10	-	6	-	-	4	1) 32-42 4) 8-50	Написання звіту
2	Тема 2. Інвентаризація лісових культур	12	-	6	-	-	6	2) 110-120 3) 50-60	Написання звіту
3	Тема 3. Технічне приймання природного поновлення	6	-	6	-	-	-	1) 50-57 5) 15-50	Написання звіту
4	Тема 4. Переведення лісових культур у категорію лісових ділянок, вкритих лісовою рослинністю	16	-	12	-	-	4	3) 69-110 6) 31-34	Написання звіту
5	Тема 5. Вивчення стану лісових культур після їх зімкнення	18	-	12	-	-	6	1) 120-130 7) 64-84	Написання звіту
6	Тема 6. Оцінка стану культур, створених на ділянках з різними способами розробки лісосік і підготовки лісокультурних площ	18	-	12	-	-	6	2) 62-72 4) 88-96	Написання звіту
7	Тема 7. Вивчення особливостей росту чистих і змішаних лісових культур у свіжих суборах і	10	-	6	-	-	4	5) 82-89 7) 46-54	Захист звіту

	судібровах								
	Усього годин	90	-	60	-	-	30		

4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Культури хвойних порід.	2
2	Культури листяних порід.	2
3	Введення в культури екзотів.	2
4	Лісові культури технічно – цінних порід	2
5	- Створення лісових культур при реконструкції насаджень, у лісах зелених зон та малоцінних землях.	2
6	- Розмноження та відтворення дерев і чагарників	2
7	- Обстеження лісонасінних об'єктів перед заготівлею насіння та оцінка його якості	2
8	- Особливості заготівлі лісонасінневої сировини	2
9	Приймання та зберігання лісонасінної сировини	2
10	Перевірка посівних якостей насіння	2
11	Сівозміни в постійних лісових розсадниках	2
12	Обробіток ґрунту	2
13	Застосування добрив у розсадниках	2
14	Особливості вирощування сіянців деревних порід	2
15	Інвентаризація, викопування зберігання і транспортування садивного матеріалу	2
	Разом	30

5. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

Презентації на теми:

Згідно тем для самостійної роботи

6. Звітність про проходження навчальної практики

У результаті проходження навчальної практики здобувачі освіти оформляють роботу і складають звіт. Після проходження практики студент повинен чітко

усвідомлювати своє місце і роль як молодого спеціаліста з лісовідтворення та лісових культур. По закінченню практики виставляється оцінка.

7. Каталог ресурсів

1. Бровко Ф. М. Практикум з лісового насінництва. К. : НАУ, 2018. 75 с.
2. Калінін М. І. Лісові культури. К. : НМК БО, 2011. 149 с.
3. Гордієнко М. І., Дебринюк Ю.М., Маурер В. М. Лісові культури : підручник. Львів : Камула, 2005. 608 с.
4. Левандовська С. М., Хрик В. М. Основи лісорозведення та лісовідновлення : навчальний посібник. Біла Церква, 2014. 178 с.
5. Лось С. А., Терещенко Л. І., Гайда Ю. І., Шлончак Г. А. Настанови з лісового насінництва. Х., 2017. 107 с.
6. Насіння дерев та кущів. Методи відбирання проб, визначення чистоти, маси 1000 насінин та вологості : ДСТУ 5036: 2008. К. : Держспоживстандарт України, 2009. 45 с.
7. Насіння дерев і кущів. Методи визначання посівних якостей (схожості, життєздатності, доброякісності): ДСТУ 8558:2015. К. : ДП «УкрНДНЦ» 2017. 87с.